

JULKAISUT 2018

Finanssiala parantaa
ilmastotyönsä
läpinäkyvyyttä

Finanssiala parantaa ilmastotyönsä läpinäkyvyyttä

SISÄLTÖ

	FINANSSIALA PARANTAA ILMASTOTYÖNSÄ LÄPINÄKYVYYTTÄ	4
1	FINANSSIALA KANTAA ILMASTONMUUTOKSEN RISKEJÄ	5
2	FINANSSIALA SUUNTAAN RAHAVIRTOJA	6
	Työeläkeyhtiöt huolehtivat suomalaisten eläkkeistä	6
	Vakuutusyhtiöiden on varauduttava äkillisiin korvauksiin	7
	Pankit rahoittavat talouden toimintaa	7
	Rahastoyhtiöt tarjoavat sijoitusvaihtoehtoja	7
3	ILMASTONMUUTOS JA INDIKAATTORIT	8
4	SIOJITTAMISEN INDIKAATTORIT	8
	Hallinto	8
	Strategia	8
	Riskien hallinta	9
	Mittarit ja tavoitteet	9
5	LUOTONANNON ILMASTOINDIKAATTORIT	11
6	ILMASTONMUUTOS JA MAKSULIIKENNE	12
	Maksuliikenteen indikaattorit	12
7	TORJUTTU VAHINKO ON PAREMPI KUIN KORVATTU VAHINKO	13
	Tulipalot tuottavat vuosittain 50 miljoonaa kiloa hiilidioksidia	13
	Vahinkovakuuttamisen indikaattorit	14
8	KONKREETTISTA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ	14
	Finanssiala on tarttunut toimeen	14
	FA:n kestävän kehityksen sitoumukset	15
9	FINANSSIALA RY:N NELJÄS KESTÄVÄN KEHITYKSEN SITOUMUS	16
	FA:n vuosittainen seuranta ilmastonmuutoksen raportoinnista	17
10	FA:N SIOJITUSTOIMINNAN ILMASTOINDIKAATTORIT	18
11	FA:N LUOTONANNON ILMASTOINDIKAATTORIT	21
12	FA:N MAKSULIIKENTEEN ILMASTOINDIKAATTORIT	23
13	FA:N VAHINKOVAKUUTUKSEN ILMASTOINDIKAATTORIT	23
14	ILMASTONMUUTOKSEN AD HOC -TYÖRYHMÄ JA TYÖHÖN OSALLISTUNEET	25
	Lähdeluettelo ja linkit	26

Finanssiala parantaa ilmastotyönsä läpinäkyvyyttä

Ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkiin toimialoihin ja yhteiskunnan toimintoihin. Tärkein keino vähentää ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä on kasvihuonekaasupäästöjen hillitseminen maailmanlaajuisesti.

Finanssiala ry jäsenineen haluaa olla vahva ja vastuullinen hyvinvoinnin rakentaja. Rakenamme yhdessä jäsenyritystemme kanssa toimintaympäristöä, jossa liiketoiminnallamme lisäämme suomalaista hyvinvointia.

Finanssialan hallitus linjasi helmikuussa 2017 tukevansa toimenpiteitä, joiden tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti. Suurena sijoittajana, luotonantajana ja vakuuttajana finanssiala haluaa myös kuvata työtään ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Ala tekee lisäksi kestäväen kehityksen sitoumuksen asettamastaan ilmastotavoitteesta. Sitoumuksen kautta Finanssiala ry osallistuu Suomen tapaan toteuttaa globaalia kestäväen kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaa.

Finanssiala ry on koonnut yhdessä jäsenyhtiöidensä kanssa raportointimallia, joiden avulla yhtiöt voivat kuvata omaa toimintaansa ilmastonmuutoksen hillinnässä ja parantaa toimintansa läpinäkyvyyttä. Raportoinnissa käytetään indikaattoreita kuvaamaan ilmastonmuutosta hillitsevien toimien kehitystä vuosien varrella. Yhteistyö hyvien raportointikäytäntöjen ohjeen tekemisessä voi samalla tuoda esille myös uusia näkökulmia jäsenyhtiöiden oman vastuullisuusraportoinnin kehittämiseen. Indikaattorien käytöstä yhtiöt päättävät itse.

Muuttuva ilmasto edellyttää yrityksiltä riskienhallintaa ja uusia käytäntöjä. Varautumisen ja sopeutumisen on yhä tärkeämpää olla osa yrityksen normaalia toimintaa. Varautuminen voi tuoda myös säästöjä ja avata yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Sijoittajat ovat jo alkaneet vaatia yrityksiltä ilmastoriskien läpinäkyvämpää arviointia ja hallintaa. Kansainvälisiä rahoitusmarkkinoita valvova Financial Stability Board (FSB) näkee ilmastoriskien läpinäkyvyyden tärkeäksi tekijäksi maailmantalouden vakauden kannalta.

Monilla Finanssiala ry:n jäsenyhtiöillä on pitkälle kehitetyt vastuullisuusohjelmat, joissa ilmastonmuutoksen hillintä on yhtenä osana. Tässä julkaisussa esiteltävien indikaattoreiden avulla finanssialan toimia ilmastonmuutoksen hillinnässä voidaan jatkossa arvioida kokonaisuutena.

Liitteenä oleva suositus finanssialan ilmastonmuutoksen vastaista työtä kuvaaviksi indikaattoreiksi on ensimmäinen laatuaan. Alan tavoitteena on tarkastella ja päivittää suositusta vuosittain. Suositus nojaa FSB:n laatimaan ohjeistoon "Recommendations on Climate-related Financial Disclosures".

Ilmastonmuutoksen indikaattorisuosituksista on valmisteltu työryhmässä, joka on koostunut Finanssiala ry:n jäsenyhtiöiden ja Finanssiala ry:n raportoinnin ja kestäväen kehityksen osajista. Työryhmä suosittelee lämpimästi alaa ottamaan indikaattorit käyttöön raportoinnissaan. Finanssiala ry kannustaa myös yrityksiä raportoimaan entistä laajemmin ilmastonmuutoksen tuomista riskeistä ja mahdollisuuksista liiketoiminnalle, samoin kuin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen tavoitteista ja toimenpiteistä.

Kesäkuussa 2018

Esko Kivisaari
Varatoimitusjohtaja

1 FINANSSIALA KANTAA ILMASTONMUUTOKSEN RISKEJÄ

Vakuutusala riskien jakajana ja koko finanssiala suurena sijoittajana, rahoittajana ja omaisuudenhoitajana ovat keskeisessä roolissa taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Vakuutusala on nähnyt ilmastomuutoksen isona riskinä jo 1980-luvulta asti. Viime vuosien aikana koko finanssiala on lähtenyt kamppailuun yhdessä rintamassa. Euroopan komissio arvioi, että ilmastonmuutokseen varautuminen edellyttää vuositasolla 270 miljardia euroa sijoituksia uusiutuvaan energiaan ja erilaisiin kestäviin ratkaisuihin. Lähde: [Euroopan komissio](#)

Alkuvuodesta 2018 julkaistiin EU:n korkean tason asiantuntijatyöryhmän raportti, jossa on useita ehdotuksia, kuinka finanssiala voi hillitä ilmastonmuutosta. Raportissa on myös ehdotuksia, kuinka kestävä rahoitus saataisiin osaksi EU:n toimintaa. Samalla tähdätään rahoitusmarkkinoiden vakauden parantamiseen niin, että ympäristöriskit huomioidaan paremmin. 20-henkiseen työryhmään kuului Finanssiala ry:n varatoimitusjohtaja Esko Kivisaari.

Komissio julkaisi asiantuntijatyöryhmän raportin pohjalta oman toimintaohjelmansa maaliskuussa 2018. Ensimmäiset lakiehdotukset ovat jo saapuneet. Finanssiala ry tukee komission tavoitetta saada kestävä kehitys rahoitus pysyväksi osaksi eurooppalaisia rahoitusmarkkinoita ja päätöksentekoa.

Ilmastonmuutostyöhön tarvitaan finanssialan lisäksi kaikkia muita toimialoja. Finanssisektori voi tukea haluttua kehitystä ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa kanavoimalla rahoitusta kestäväan suuntaan ja jakamalla tietoa.

Ei-taloudellisen tiedon raportointi on tullut EU direktiivin myötä pakolliseksi tilikaudelta 2017 alkaen kaikilta yleisen edun kannalta merkittäviltä ja yli 500 ihmistä työllistäviltä listatuilta yrityksiltä. Uudet raportointivaatimukset edellyttävät indikaattoreita. Kuluttajien kasvava tietoisuus ja vaatimukset tekevät ilmastovaiikutusten mittaamisesta ja parantamisesta myös kilpailukykytekijän.

2 FINANSSIALA SUUNTA RAHAVIRTOJA

Työeläkeyhtiöt ja vakuutusyhtiöt ovat merkittävimpiä institutionaalisia sijoittajia. Pankit luotottavat laajasti yritysten ja kotitalouksien investointeja. Sen lisäksi pankeilla on omilla varoilla tehtävää sijoitustoimintaa. Rahastoyhtiöt ja muut omaisuudenhoitajat tarjoavat instituutio- ja vähittäisasiakkaille erilaisia sijoitusratkaisuja. Myös asiakkaille tarjottavalla sijoitusneuvonnalla on vaikutus sijoitusten kohdentumiseen.

Yhtiön sijoitusstrategiaa määrittää lainsäädäntö ja yrityksen omat arvot ja periaatteet. Sijoitusstrategialla vaikutetaan siihen, miten varat kohdentuvat rahoitusta tarvitseville yrityksille, projekteille ja kotitalouksille.

Monet kestävästä kehityksestä edistävät hankkeet ovat pitkäaikaisia. Yritykset pyrkivät valitsemaan sellaisen tuottojen ja riskien yhdistelmän, joka on linjassa niiden sijoitustoiminnalle asetettujen tavoitteiden kanssa. Onnistunut sijoitusstrategia tarkoittaa myös tappioiden välttämistä, mutta koska riskit ja tuotot ovat toisiinsa sidottuja, riskejä karttava sijoittaminen ei yleensä ole kovin tuottoisaa. Yritykset pyrkivät valitsemaan sellaisen tuottojen ja riskien

yhdistelmän, joka on linjassa niiden sijoitustoiminnalle asetettujen tavoitteiden kanssa.

Työeläkeyhtiöt huolehtivat suomalaisten eläkkeistä

Finanssialan eri sektoreilla on eri tehtävä taloudessa, ja siksi niiden sijoitusstrategia vaihtelee. Työeläkeyhtiöiden tehtävä on turvata suomalaisten työntekijöiden eläkkeet, ja siten niillä on vuosikymmeniä pitkä sijoitushorisontti. Tämä edesauttaa kestävästä kehityksestä rahoittamista.

Suomalaiset työeläkeyhtiöt

Ympäristöjärjestö WWF on arvioinut suomalaisten eläkeyhtiöiden sijoittuvan Euroopan kärkeen siinä, miten hyvin sijoitukset ovat linjassa Pariisin ilmastopöytäkirjan kanssa.

Finanssialan vaikutuspotentiaali* kestäviin kohteisiin sijoittamiseen noin 400 mrd.€

Pankkien lainat

79

Eläkerahastot

168

Sijoitusrahastot

116

Vakuutusyhtiöt

33

*Yrityslainat, rahamarkkina-, jvk- ja osakesijoitukset

VAKAVARAISUUS SUURENNUSLASIN ALLA

Pankilla on oltava riittävästi omaa pääomaa kattamaan liiketoiminnasta aiheutuvat tappiot. Vakavaraisuus varmistetaan sillä, että pankin on varattava tietty määrä omia varoja taseeseensa aina, kun se sijoittaa tai lainaa. Eri sijoitus- ja lainakohteille on laskettu erilaiset riskipainot, jotka määrittelevät, paljonko pankin täytyy varata omaa pääomaa.

Osana EU:n kestävän rahoituksen toimintaohjelmaa selvitetään, onko kestäväksi luokitelluilla kohteilla pienempi luottoriski. Pankkien tiukat vakavaraisuusvaatimukset saattavat nykyisellään hankaloittaa kestävien kohteiden rahoittamista, jos kohteet on arvioitu riskipitoisiksi. Samantyyppinen vakavaraisuussäntely vaikuttaa myös vakuutusyhtiöiden sijoituspäätöksiin. Vakavaraisuussäntelyn muutoksilla on isoja vaikutuksia pankkien luotonanto- ja sijoituspäätöksiin. Mitä pienempi on pääomavaatimus, sitä helpompi kulloiseenkin kohteeseen on sijoittaa.

Vakuutusyhtiöiden on varauduttava äkillisiin korvauksiin

Vakuutusyhtiöillä on monesti työeläkeyhtiöiden tapaan pitkät maksuveloitteet, ja siksi ne sijoittavat kohteisiin, joista saa vakaata tuottoa. Niillä täytyy kuitenkin olla maksukykyä hoitaa äkilliset korvaukset, joten sijoitussalkku on rakennettava monipuoliseksi ja kaikissa olosuhteissa yhtiön veloitteet täyttäväksi. Vakuutusyhtiöille saattaa tulla äkillisesti korvattavaksi erittäin suuria vahinkoja, ja niillä onkin omia keskinäisiä varautumisjärjestelmiä, kuten jälleenvakuutusjärjestelmä.

Pankit rahoittavat talouden toimintaa

Pankit rahoittavat monipuolisesti talouden toimintaa. Ne ovat kotitalouksien ja pk-yritysten tärkein rahoituslähde, ja myös monet suuret yritykset nojaavat niiden luotonantoon. Lisäksi pankit ovat keskeinen kanava, jonka kautta yritykset voivat hakea rahoitusta pääomamarkkinoilta. Pankeilla on myös omaa sijoitustoimintaa.

Pankeilla täytyy olla sääntelyn edellyttämät likvideettipuskurit ja pääomatasot, jotta niiden maksuvalmius on riittävä ja tappionsietokyky hyvä.

Rahastoyhtiöt tarjoavat sijoitusvaihtoehtoja

Rahastoyhtiöt tarjoavat instituutio- ja vähittäissijoittajille erilaisia sijoitusvaihtoehtoja. Rahaston varat kuuluvat siihen sijoittaneille, jotka kantavat myös sijoitusriskin. Rahaston säännöissä määritellään sijoituspolitiikka, jonka puitteissa rahaston varat sijoitetaan. Tarjolla on riski- ja tuotto-oletuksiltaan erilaisia vaihtoehtoja, joista sijoittaja tekee valintansa.

Handelsbanken

Kestävä Energia -rahasto oli ensimmäisten Joutsenmerkin saaneiden sijoitusrahastojen joukossa. Rahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti yhtiöihin, jotka keskittyvät päästöjä vähentäviin tai energiankäyttöä tehostaviin toimintoihin rajoittaakseen ilmaston lämpenemistä.

Joutsenmerkityssä sijoitusrahastossa ei voi olla mukana yrityksiä, jotka esim. tuottavat energiaa fossiilisista lähteistä.

Autoilun vihreä vaihtoehto

Handelsbankenin rahoittamien autojen aiheuttamat CO₂-päästöt on kompensoitu hankimalla vastaavalla määrällä päästöoikeuksia kansainvälisestä First Climates ilmasto projektista.

3 ILMASTONMUUTOS JA INDIKAATTORIT

FA on koonnut indikaattoreita, joiden avulla alan yritykset voivat kuvata ilmastotyötään, ja vaikuttaa ilmastomuutoksen hillitsemiseen samalla huomioiden ilmastomuutoksen aiheuttamat riskit.

Indikaattorit on tässä dokumentissa jaoteltu neljän eri otsikon tai liiketoiminnan osa-alueen alle. Nämä otsikot on valittu G20-ryhmän keskuspankkien välisen yhteistyöelimen, FSB:n perustaman ilmastomuutosraportointityöryhmä Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) suositusten pohjalta. Raportoinnin kategoriat ovat yrityksen hallinto, strategia, riskienhallinta sekä mittarit ja tavoitteet.

4 SIOITTAMISEN INDIKAATTORIT

Hallinto

Hallintoon liittyvät indikaattorit kuvaavat yritysten päätöksentekoa ja sisäisiä prosesseja ilmastomuutoksen käsittelyssä. Osio sisältää kysymyksen ilmastoriskien raportoisesta. Toiminnan avoimuus on yksi keskeisimmistä hallinnollisista päätöksistä, ja samalla se on suoraan sidosryhmiin vaikuttava asia. Jos sijoittajat eivät tiedä, mitä yrityksen sisällä tapahtuu, on johdon toimintaa hyvin vaikea arvioida.

Strategia

Finanssialan yrityksen sijoitusstrategia vaikuttaa kaikkein suurimmin siihen, millaiseen toimintaan rahoitusta suunnataan. Sijoitusstrategia määrittää sijoitusmahdollisuuksien reunaehdot ja ohjaa koko yrityksen tai konsernin toimintaa. Indikaattoreiden tavoitteena on, että finanssialan yritykset antavat yleiskuvauksen, miten ilmastomuutos on huomioitu yrityksen sijoitusstrategiassa.

Osana sijoitusstrategiaa monet yritykset vaikuttavat omistamiinsa yrityksiin ja pyrkivät ohjaamaan niiden toimintaa tulevaisuuden kannalta parempaan suuntaan. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi uusien liiketoimintamuotojen suunnittelua tai riskeihin varautumista.

FA:n indikaattoreissa vaikuttamispoliittikan määrittely on jätetty melko avoimeksi, jotta

Ilmarinen

Sijoitukset kestävän kehityksen ratkaisuihin vuoden 2017 lopussa olivat 7,5 prosenttia suorien listattujen osakesijoitusten liikevaihdosta. Osuus kasvoi 1,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Suurin osa kasvusta tuli ilmastomuutokseen liittyvästä liikevaihdosta sisältäen energiatehokkuuteen, fossiilisia energianlähteitä korvaaviin energiamuotoihin ja vihreään rakentamiseen liittyvät sijoitukset.

Sijoitukset kestävään kehitykseen keskittyneisiin yrityksiin olivat 517 miljoonaa euroa.

Tavoitteena on kaksinkertaistaa kestävän kehityksen ratkaisujen osuus osakesalkusta 6 prosentista 12 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Varma

Sijoitusten ilmastopolitiikka kattaa kaikki omaisuusluokat ja linjaa, miten Varma sijoitustoiminnassaan hillitsee ilmastomuutosta. Tavoitteena on pienentää hiilijalanjälkeä vuoteen 2020 mennessä:

noteeratuissa osakesijoituksissa 25 %
noteeratuissa yrityslainasijoituksissa 15 % ja
kiinteistösijoituksissa 15 %.

Tavoite saavutettu vuonna 2017.

Aktia

Osakerahastoilla on noin 50 prosenttia pienempi hiilijalanjälki vertailumarkkinaa nähden.

Elo

Vaikuttaa yhtiöihin ja poliittisiin päättäjiin Euroopan suurimman ilmastomuutosta torjuvan sijoittajien yhteistyöverkoston, IIGCC:n jäsenenä ja mm. Climate Action 100+ vaikuttamisprojektin kautta. Lisäksi tavoitteena on, että jokainen Elon ulkopuolinen rahastomanageri sitoutuu huomioimaan ilmastomuutoksen sijoitustoiminnassaan vuoteen 2020 mennessä.

IIGCC

Institutional Investors Group on Climate Change

erilaiset vaikuttamistavat sekä suurille että pienille omistajayrityksille voidaan kuvata. Yksi tapa ovat suorat kahdenväliset keskustelut kohdeyrityksen johdon kanssa. Vaikuttamispolitiikalla on oltava selkeä päämäärä, jota omistava yritys tavoittelee. Vaikuttamispolitiikka voi olla tehokas keino ohjata yrityksiä huomioimaan vaikutuksensa ilmastomuutokseen ja sen riskit.

Indikaattorien avulla finanssialan yritykset voivat kertoa, millaista vaikuttamispolitiikkaa finanssialan yritykset harjoittavat ilmastomuutoskysymyksissä. Vaikuttaa voi omistamiensa yritysten lisäksi myös julkisen vallan päättäjiin, joten yksi indikaattoreista on mukana tämän kuvaamiseksi. Jos sijoittajat käyttävät ulkopuolisia varainhoitajia, on tärkeää tietää, edellytetäänkö myös niiltä ilmastoriskien huomioimista osana sijoitusstrategiaa. Indikaattoreiden avulla voidaan myös listata kansainväliset aloitteet tai sopimukset, joihin finanssialan yritykset ovat sitoutuneet.

Riskien hallinta

Ilmastomuutos saattaa aiheuttaa ennakoimattomia varallisuusarvojen muutoksia. Sään ääri-ilmiöt, kuten myrskyt, vedenpinnan nousu tai kuivuus, voivat alentaa omaisuuden arvoja ja heikentää yritysten liiketoimintaa joskus hyvin nopeastikin. Toinen ilmastomuutoksen aiheuttama riski sijoituksille aiheutuu sopeutumisvaiheen muutoksista. Ne liittyvät useimmiten muuttuvaan lainsäädäntöön.

Lainsäädännön välittömimmät muutospaineet kohdistuvat muun muassa päästöjen vähentämiseen, luonnonvarojen kuluttamiseen sekä puhtaan veden kulutuksen rajoittamiseen.

Tällaiset muutokset vaikuttavat suoraan päästöjä tuottaviin yrityksiin, mutta myös niihin sijoittaneisiin tahoihin.

Mitä sijoittajat sitten voivat tehdä hallitakseen ilmastomuutokseen liittyviä riskejä? Yksi Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) -työryhmän suosittelemista keinoista on skenaarioanalyysi, jossa hahmotellaan maailmaa erilaisten tulevaisuudenkuvien kautta. Mitä vaikutuksia eri skenaarioilla on taloudelliseen toimintaan? Myös inhimilliset yhteiskunnalliset seuraukset täytyy ottaa skenaarioihin mukaan, jotta kuvasta tulisi mahdollisimman todenmukainen. Esimerkiksi kasvavat muuttoliikkeet vaikuttavat yritysten toimintaan todennäköisesti hyvin laajasti.

Mittarit ja tavoitteet

Mittareiden avulla sijoittavat yritykset voivat mitata sijoitussalkkunsu altistumista ilmastomuutoksen riskeille. Tällä hetkellä ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, millainen yritys- tai sijoitustoiminta voidaan katsoa kestäväksi tai ilmastoystävälliseksi. Suorien ja epäsuorien kestävien sijoitusten osalta määritelmien tekeminen on erityisen vaikeaa, koska markkinoilla on niin eri tyyppisiä toimijoita. Pelkät kasvihuonekaasupäästöt eivät välttämättä anna kattavaa kuvaa yrityksen toiminnan ilmastoystävällisyydestä, sillä se ei katso tulevaisuuteen eikä huomioi esimerkiksi tuotekehittelyä.

Velkakirjamarkkinoille on syntynyt erityinen vihreä velkakirjakategoria (Green Bonds). Vihreille velkakirjoille on useita kansainvälisiä kriteereitä, jotka ovat jo laajasti markkinoilla käytössä. Vihreille velkakirjoille on useita kansainvälisiä kriteereitä, mutta määritelmät eivät ole viranomaisvalvonnan alaisia.

Kiinteistöjen ilmastovaikutusten indikaattoriksi suositellaan käytettäväksi omistettujen rakennusten EU-energiatehokkuusluokkaa ja muita laatuluokituksia. Vaihtoehtoisesti voidaan tarkastella kiinteistösijoituksia, joilla on ulkopuolinen tunnustus energiatehokkuudesta.

Sijoitusportfolion ilmastopäästöjen raportoinnissa käytettäväksi indikaattoriksi suositellaan osuutta omistetuista yrityksistä, jotka raportoivat ilmastopäästönsä. Lisäksi oman salkun merkittävät päästöt voi raportoida, jos se on mahdollista kohtuullisella tarkkuudella.

FA:n indikaattorisuosituksissa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää myös EU:n kestävän rahoituksen luokittelua.

Veritas

Yksi ilmastotoeista on omistettujen kiinteistöjen päästöjen vähentäminen.

**Vuosina 2012–2016
omistuksessamme
olleiden hiili-
väheni 22 %**

Säästöt vastaavat 2 521 tCO₂ vähennystä
vuodessa, mikä vastaa

126 063 istutettua

630 vähemmän
liikenteessä.

LähiTapiola

LähiTapiola Kiinteistövarainhoito pyrkii vähentämään hallinnoimiensa kiinteistöjen energiankäyttöä 7,5 prosenttia vuoden 2015 kulutustasosta vuoteen 2025 mennessä sekä kannustamaan tilojen vuokralaisia vähentämään omaa energiankulutustaan.

Sijoitetaan yrityksiin, jotka pyrkivät aktiivisesti alentamaan omaa hiilijalanjälkeään tai tuottavat tuotteita ja palveluita, joilla on positiivinen vaikutus hiilijalanjälkeen. Tavoitteena on sijoitussalkkujen hiilijalanjäljen pienentäminen myös kannustamalla heikompia toimijoita parempaan raportointiin ja hiilijalanjäljen pienentämiseen.

Danske Bank

Green bond -markkina kasvaa vahvasti Pohjoismaissa ja erityisesti Ruotsissa, joka on tälläkin sektorilla kestävän kehityksen edelläkävijämarkkina. Vuonna 2017 Danske Bank oli Ruotsin toiseksi suurin green bond -tarjoaja 5 miljardin Ruotsin kruunun volyymin kanssa.

5 LUOTONANNON ILMASTOINDIKAATTORIT

Myös pankit voivat tarkkailla oman lainasalkkunsua sisältöä kestävyysnäkökulmasta. Ilmastomuutos voi vaikuttaa monien yritysten liiketoimintaan hyvinkin nopeasti. Yritykset, jotka eivät ole varautuneet ilmastomuutokseen tai esimerkiksi lainsäädännön muuttumiseen, voivat päätyä kannattamattomiksi ja sitä kautta maksukyvyttömiksi. Se voi olla riski lainan takaisinmaksun näkökulmasta.

Luotonannon ilmastoindikaattorien tarkoitus on kuvata, miten luoton myöntäjä ottaa ilmastomuutoksen vaikutukset huomioon lainasalkkunsua riskeissä. Samoin indikaattoreista selviää, onko luotottajalla ilmastomuutokseen liittyvää strategiaa tai tavoitteita omissa lainaprosesseissaan.

Indikaattoreiden avulla saadaan myös tietoa, millä hallinnon tasoilla pankki käsittelee ilmastomuutokseen liittyviä kysymyksiä.

Luottoa myöntävien yritysten kilpailuasetelman takia vaikuttaminen lainaa hakevaan yritykseen on usein vaikeaa. On kuitenkin mahdollista, että lainahakemuksen ja -päättöksen käsittelyn yhteydessä luotottaja keskustelelee ilmastomuutoksen vaikutuksista liiketoimintaan.

Pankki voi harjoittaa samanlaista yleistä vaikutustoimintaa ilmastokysymyksistä suhteessa poliittisiin päättäjiin kuin sijoittajakin, joten indikaattori on samanlainen kuin sijoitusindikaattoreissa. Myös hallinnon, riskimittarien ja tavoitteiden osalta suositellut indikaattorit ovat samat kuin sijoitustoiminnan puolella, joten kumpaakin harjoittava yritys voi raportoida nämä kerralla koko yrityksen puolesta.

Nordea

Ilmastomuutokseen vaikuttaminen on osa Nordean toimintaa. Asiakasyritysten ja sijoituskohteiden ympäristö- ja sosiaalisia käytäntöjä analysoidaan säännöllisesti ja vaikutetaan niihin.

Lisäksi Nordea edistää tiedonsaantia julkaisemalla markkinatutkimuksia sekä kertomalla omien rahastojen hiilijalanjäljen.

Vähähiiliseen maailmaan siirtymistä vahvistetaan myös:

- Järjestämällä vihreitä joukkolainoja
- Rajoittamalla sijoituksia ja lainanantoa hiilikaivosyhtiöihin
- Rajoittamalla rahoitusta energiayhtiöihin, joiden tuotannosta merkittävä osa tulee hiilestä.

SEB

Kehittänyt Maailmanpankin kanssa vihreän rahoituksen konseptin. Green bond markkinoiden kasvettua ollut ratkaiseva rooli neuvonantajana vaikutusraportoinnin kehittämisessä. Pohjoismainen projekti synnytti 10 julkisen sektorin liikkeeseenlaskijan kannanoton: ”Position Paper on Green Bonds Impact Reporting” vihreiden velkakirjojen vaikutusraportoinnista, josta sijoittajat löytävät mm. työkaluja vihreiden investointien arvioimiseen.

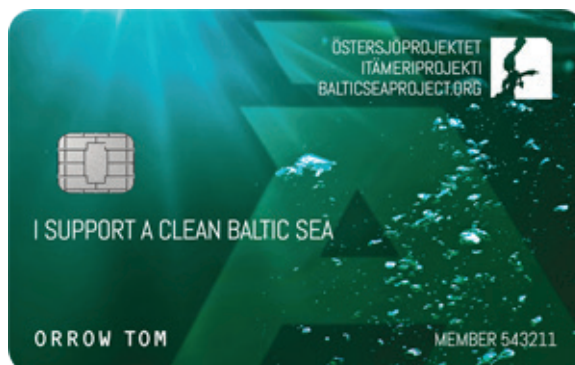
Pankin ensimmäisen oman 500 milj. euron green bondin varoilla on rahoitettu ympäristötekijöitä parantavia hankkeita, esim. uusiutuvan energian ja vihreän rakentamisen alueilta. Positiiviset raportoitavat ympäristövaikutukset, mm. 220 000 tonnin hiilidioksidipäästöjen vähennys, on raportoitu Green Bond Impact Reporting -periaatteen mukaisesti.

Ålandsbanken

Itämeren suojelu on tärkeä osa Ålandsbankenin toimintaa ja vastuullisuutta. Itämeriprojektin myötä pankki haluaa tehdä rahoituksen saamisen helpommaksi ympäristöprojekteille.

Biohajoavasta materiaalista tehty Itämerikortti on ensimmäinen maailmassa, joka laskee ostosten hiilijalanjäljen korttiin kytketyn Åland Indexin avulla. Kortin avulla vaikutetaan kulutustottumuksiin.

Åland Index on avoinna kaikille pankeille ja tavoitteena on, että siitä tulisi maailmanlaajuinen pankkistandardi. YK on osoittanut kiinnostusta indeksiä kohtaan, ja keskustelut ovat käynnissä useiden ulkomaisten pankkien kanssa.

6 ILMASTONMUUTOS JA MAKSULIIKENNE

Suomi ja Suomessa toimivat pankit ovat maksuliikenteen tehokkuudessa maailman kärkimaita. Valtaosa Suomen maksuliikenteestä on digitaalisessa muodossa. Suomessa on edistetty pitkään mm. paperitonta maksuliikennettä sekä pankkien tunnistusmenetelmien käyttöä viranomaisasiointissa. Pankit ovat saavutettavissa sähköisesti vuoden jokaisena päivänä mihin kellonaikaan tahansa.

Asiointin siirtyminen verkkoon ja sähköiset dokumentit vähentävät prosessien tehostumisen ja matkustamisen vähenemisen myötä huomattavasti hiilidioksidipäästöjä. Hiilijalanjälkilaskelmia digitalisoinnin ilmastovaikutuksista on tehty mm. FA:n tekemien kestävä kehityksen sitoumusten yhteydessä. Lisätietoa: [Ympäristöystävällinen verkkolasku](#) sekä [Finanssialan sitoumukset](#).

Maksutavoissa Suomi on tilisiirto- ja korttimaa. Suomalaisista jo 92 % maksaa laskunsa verkkopankissa ja heistä 75 % vastaanottaa e-laskuja. 75 % päivittäisistä ostoksista maksetaan kortilla. Sähköinen asiointi tehostaa toimintoja pankeissa ja kaupoissa. Käteisen käyttö on ympäristöä eniten rasittava maksutapa, korttimaksaminen rasittaa ympäristöä huomattavasti vähemmän.

Pankkien palvelut ovat mahdollistaneet laajan sähköisen asiointin koko yhteiskunnassa. Pankkitunnuksilla voi tunnistautua muun muassa vakuutusyhtiöiden ja terveydenhuollon palveluihin ja asioida viranomaisten kanssa. Vuonna 2016 tehtiin 84,7 miljoonaa tunnistustapahtumaa.

Maksuliikenteen indikaattorit

Vaikka valtaosa suomalaisesta maksuliikenteestä on jo digitaalisessa muodossa, voidaan digitaalisuuden edistymistä seurata kuitenkin vielä pankin sähköisten ja paperitiliotteiden %-osuuksien määrän kehityksellä vuosittain. Myös vastaanotettujen ja lähetettyjen verkkolaskujen ja paperilaskujen %-osuuksien määrän kehitys kertoo maksuliikenteen digitalisaation etenemisestä.

Sähköisten kuittien käyttöönotossa ollaan Suomessa vielä alkuvaiheessa. eKuitin käytön edistymistä voidaan seurata tilastojen avulla ja hiilijalanjälkilaskelmissa hyödyntää Ranskan pankkiyhdistyksen maksupäätetapahtumalle laskemaa arvoa.

Finanssiala ry seuraa maksuliikenteen digitalisointia vuosittain Suomen Pankin tilastoista verkkolaskujen, käteisen ja korttimaksamisen käytön osalta. Näiden maksutapojen ilmastovaikutukset ovat suurimmat.

7 TORJUTTU VAHINKO ON PAREMPI KUIN KORVATTU VAHINKO

Vahingontorjunta on merkittävä työkalu ilmastomuutoksen hillitsemisessä. Vahingontorjuntana voidaan pitää esimerkiksi koneiden ja laitteiden säännöllistä huoltoa, kunnossapitoa tai sammutusjärjestelmien asentamista. Vahingontorjunnan avulla estetään sekä vahingoittuneen omaisuuden aiheuttamat suorat ilmastovaikutukset että toisaalta vältetään jälleenrakentamisesta aiheutuva ilmastovaikutus.

Esimerkiksi palava omakotitalo tuottaa tuhansia kiloja hiilidioksidia ja lisäksi muita haitallisia päästöjä. Vastaavasti omakotitalon uudelleenrakentamiseen kuluu paljon energiaa.

Tulipalot tuottavat vuosittain 50 miljoonaa kiloa hiilidioksidia

Suomen tulipalojen hiilidioksidin kokonaispäästöt ilmakehään ovat [VTT:n selvityksen](#) mukaan noin 50 miljoonaa kiloa vuodessa. Selvitys tulipalojen ympäristövaikutuksista on vuodelta 2004. Hiilidioksidipäästöistä noin 40 miljoonaa kiloa tulee erilaisista rakennuspaloista. Hiilidioksidin lisäksi ilmakehään pääsee miljoonia kiloja muita haitallisia aineita, kuten häkää. Vertailun vuoksi, tavanomainen 20 000 kWh vuodessa sähköä kuluttava pientalo tuottaa vuodessa noin 3 280 kiloa hiilidioksidia (Lähde: [Motiva](#)).

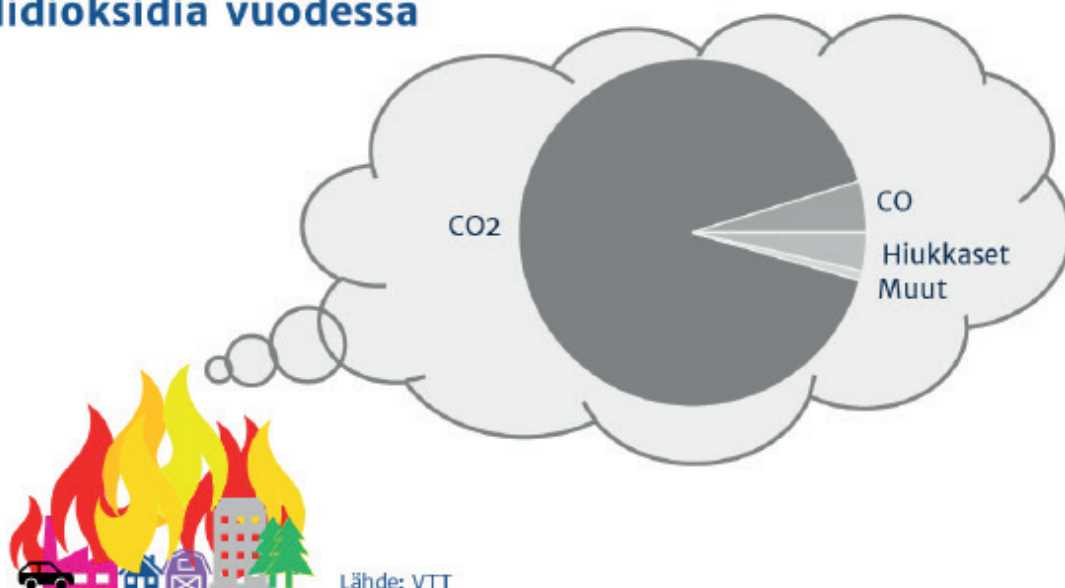
VAKUUTUSTYHTIÖT KORVAAVAT

Vakuutusyhtiöt maksavat vuosittain korvauksia erilaisista omaisuusvahingoista noin 600 miljoonaa euroa. Omaisuusvahinkoja ovat esimerkiksi tulipalot, vesivahingot ja rikosvahingot.

Vakuutusyhtiöt korvaavat vuosittain noin 7 000 palovahinkoa. Tulipaloista aiheutuvia vahinkoja korvataan vuosittain noin 165 miljoonalla eurolla. Suuri osa tulipaloista liittyy sähköön.

Vakuutusyhtiöt korvaavat vuosittain noin 40 000 vuotovahinkoa. Vuotovahingoista aiheutuvia korvauksia maksetaan noin 170 miljoonalla eurolla vuosittain. Vuotovahingot johtuvat käyttövesiputkistojen ja viemäriputkistojen vanhenemisesta, vettä käyttävien laitteiden liisäntymisestä ja rakennusvirheistä.

Tulipaloista ilmakehään lähes 50 miljoonaa kiloa hiilidioksidia vuodessa

Palovahingon korjaaminen tuottaa keskimäärin yli 2 300 kiloa hiilidioksidia, mikä muodostuu pilaantuneen materiaalin poistamisesta, jälleenrakentamisesta, ihmisten ja materiaalin kuljetuksista ja työmaalla käytetystä energiasta. Vastaavasti vuotovahingon korjaaminen tuottaa keskimäärin noin 300 kiloa hiilidioksidia. Luvut selviävät [Ruotsin vakuutusliiton raportista](#) vuodelta 2009.

Kaikki voittavat, kun vahinkoja torjutaan. Vakuutettu voi asua tai työskennellä kiinteistössään normaalisti, vakuutusmaksut pysyvät kohtuullisina ja ympäristö säästyy.

Suojeluohjeiden ja vahingontorjuntaoppaiden ohjeita noudattamalla merkittävä osa vahingoista jää tapahtumatta ja päästöt ilmastoon jäävät pienemmiksi. Vakuutusasiakas voi torjua vahinkoja joko itse tai vakuutusyhtiön kanssa. Tehtyä työtä ja sen vaikuttavuutta voidaan seurata indikaattoreilla.

Vahinkovakuuttamisen indikaattorit

Vahingontorjunnan vaikuttavuutta ei voi absoluuttisesti laskea, vaan vaikuttavuuden täytyy perustua oikeiksi arvioitujen toimenpiteiden toistoihin. Vahinkovakuuttajien kanssa on koottu helposti todennettavia indikaattoreita, joiden kehitystä voidaan seurata.

Toteutuneita toimenpiteitä ja niiden määrien kehitystä seurataan vuosittain.

Tehdyn työn vaikuttavuutta voidaan lisäksi seurata muun muassa Finanssiala ry:n tekemällä vakuutustutkimuksella. FA tekee noin kahden vuoden välein otostutkimuksen kuluttajille selvittääkseen vakuuttamisessa tapahtuvia trendejä.

8 KONKREETTISTA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

Suomi toteuttaa globaalia kestävän kehityksen toimintaohjelmaa Agenda2030:tä mm. kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen kautta. Yhteiskuntasitoumuksessa julkishallinto ja muut toimijat sitoutuvat edistämään kestävää kehitystä kaikessa toiminnassaan. Tavoitteiden saavuttamiseksi yritykset, järjestöt, oppilaitokset jne. voivat tehdä sitoumuksen. Sitoumukset tähtäävät muutaman vuoden sisällä toteutettavaan konkreettisiin toimiin, toimintatapojen muutoksiin ja innovatiivisiin kokeiluihin, jotka edistävät yhteisesti sovittuja tavoitteita. Kaikki tehdyt sitoumukset kootaan valtioneuvoston ylläpitämälle [Kestävä kehitys -sivustolle](#) ja niiden etenemisestä raportoidaan vuosittain 3-5 vuoden ajan.

Kestävän kehityksen [toimikunnan](#) tehtävänä on edistää kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen toimeenpanoa. Toimikunnan puheenjohtaja on pääministeri Juha Sipilä ja varapuheenjohtaja asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

Finanssiala on tarttunut toimeen

Finanssiala ry on tehnyt yhteistyökumppaneidensa kanssa yhteensä neljä kestävän kehityksen sitoumusta. Tehtyjen sitoumusten yhtenä tavoitteena on ilmastopäästöjen pienentäminen. Kesäkuussa 2018 valmistui neljäs sitoumus, jonka tavoitteena on tukea toimenpiteitä, joilla maapallon keskilämpötilan nousua voidaan rajoittaa enintään kahteen asteeseen.

Sitoumusta varten on koottu finanssialan raportointia varten olennaisimmat ilmastomuutoksen indikaattorit. Jokainen FA:n jäsenyritys päättää omista toimistaan ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

FA:n kestävän kehityksen sitoumukset

2015	2015	2017	2018/6
<p>Rakenteisen tiedon automatisointi, e-kuitin kehittäminen</p> <p>Yhdessä Taloushallintoliiton ja Leppävaaran laskennan kanssa</p> <p>Yrityskoosta riippumatta automatisointi tuo säästöä yrityksen taloushallinnon ilmastovaikutuksiin 80–90 %. Verkkolaskussa säästö 3 vuoden aikana jo 70 milj. kiloa CO₂e.</p>	<p>Ajoneuvojen rekisteröinnin ja vakuutuksen palvelutapahtuma yhteen</p> <p>Yhdessä LVK:n ja Trafín kanssa</p> <p>Kahdessa vuodessa sähköistetty 55 % rekisteröinneistä.</p> <p>Hiilidioksidipäästöissä yli 25 % vähennys.</p>	<p>Terveystieteiden asiakirjojen sähköistäminen</p> <p>Yhdessä STM:n, Kelan ja Trafín kanssa</p> <p>Tavoitteena laskea palvelun parannus ja hiilijalanjälki. Lähtötaso tällä hetkellä sähköistymisasteessa valituissa todistuksissa vielä lähes 0 %.</p>	<p>Finanssiala tavoittelee ilmastonmuutoksen rajoittamista enintään kahteen asteeseen</p> <p>Indikaattorit valmisteltu alan raportointia varten.</p>

Finanssiala ry:n sitoumus taloushallinnon järjestelmien tehostamisesta yhdessä Taloushallintoliiton kanssa tavoittelee rakenteisen tiedon hyödyntämisen lisäämistä taloushallinnossa verkkolaskun, sähköisen tiliotteiden ja jatkossa myös korttiosojen kuitin rakenteisen tiedon avulla. Taloushallinnon automatisointi ajantasaisesti viranomaisraportointia. Yrityskoosta riippumatta taloushallinnon tiedonkäsittelyn automatisointi voi tuoda säästöä yrityksen taloushallinnon ilmastovaikutuksiin 80–90 prosenttia. Hiilijalanjäljen pieneminen johtuu ensi sijassa prosessien huomattavasta tehostumisesta digitalisaation myötä. Sitoumuksen etenemistä seurataan vuoteen 2020 saakka.

Ajoneuvojen vakuuttaminen ja rekisteröinti samassa sähköisessä järjestelmässä on ollut mahdollista vuoden 2015 lopulta. Finanssiala ry (FA), Liikennevakuutuskeskus (LVK) ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi tekivät yhteisen kestävän kehityksen sitoumuksen, jonka avulla selvitetään kuinka paljon uudet sähköiset järjestelmät vähentävät hiilijalanjälkeä. Laskennassa on selvitetty mm. rekisteröinnin tapahtumamäärät eri alueilla Suomessa, rekisteröinnistä aiheutuvat liikenne- ja paperivirrat sekä vakuutusyhtiöiden palveluissa tehdyt toimenpiteet. Ilmastovaikutukset ovat merkittävät autolla tehtyjen asiointimatkojen vähenemisen myötä. Sitoumuksen etenemistä seurataan vuoteen 2019 saakka.

Finanssiala ry, Kela, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi sekä sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ovat julkaisseet yhteisen kestävän kehityksen sitoumuksen terveydenhuollon asiakirjojen digitalisoimiseksi. Sen tavoitteena on asiakirjojen digitalisoinnin avulla pienentää toiminnasta aiheutuvaa hiilijalanjälkeä, lisätä asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja parantaa resurssitehokkuutta. Sitoumuksen etenemistä seurataan vuoteen 2020 saakka.

Lisätietoa sitoumuksista [Finanssiala ry:n sivuilla](#)

9 FINANSSIALA RY:N NELJÄS KESTÄVÄN KEHITYKSEN SITOUMUS

1. Finanssiala ry on tehnyt kestävän kehityksen sitoumuksen, jolla se jäsenineen sitoutuu toiminnassaan tukemaan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen.
2. Tiivistelmä sitoumuksesta
Finanssiala ry (FA) edustaa pankkeja, henki-, työeläke- ja vahinkovakuutusyhtiöitä sekä rahasto- ja rahoitusyhtiöitä ja arvopaperivälittäjiä. FA:n hallitus teki linjauksen, jonka mukaan finanssiala tukee kansainvälistä tavoitetta rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen. Seuratakseen linjauksen toteutumista FA kokoaa yhdessä jäsenyhtiöidensä kanssa indikaattoreita, joiden avulla yhtiöt voivat kuvata omaa toimintaansa ilmastonmuutoksen hillinnässä. Indikaattorien käytöstä yhtiöt päättävät itse.
3. Mitä uutta sitoumuksessa on?
Finanssiala ry jäsenineen on työstänyt raportointimallia parantaakseen toimintansa läpinäkyvyyttä. Raportoinnissa käytetään indikaattoreita, joilla ala voi kuvata ilmastonmuutosta hillitsevien toimien kehitystä vuosien varrella.
4. Tavoitteet
Sitoumuksen tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta. Hiilineutraaliudella tarkoitetaan tilannetta, jossa toiminta ei muuta ilmakehän hiilipitoisuutta.
5. Maantieteellinen sijainti
Koko maailma
6. Taustatietoa
Tärkeänä sijoittajana, luotonantajana ja vakuuttajana finanssiala haluaa kuvata työtään ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Yhteistyö hyvien raportointikäytäntöjen ohjeen tekemisessä voi samalla tuoda esille myös uusia näkökulmia jäsenyhtiöiden oman vastuullisuusraportoinnin kehittämiseen. Ilmastonmuutoksen indikaattoreiden ensimmäinen versio julkaistaan kestävän kehityksen sitoumuksen yhteydessä.

Raportointisuositusten pohjana on finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän Financial Stability Boardsin (FSB) perustaman ilmastoraportointityöryhmän Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) suositukset.
6. Mitä ovat toimenpiteet ja indikaattorit?
FA:n jäsenet valitsevat omaan käyttöönsä parhaiten sopivia indikaattoreita raportointiaan varten oman aikataulunsa mukaisesti. Suositus käytettävistä ilmastonmuutosindikaattoreista on liitteenä.
7. Kauanko toteuttaminen kestää?
FA seuraa valittujen indikaattoreiden käyttöä viiden vuoden ajan.
8. Kun sitoumus on tehty, sen etenemisestä raportoidaan
FA koostaa vuosittain yhteenvedon jäsenyhtiöittensä toiminnasta ilmastonmuutoksen hillinnässä. Suosituksesta on valittu muutama keskeisin indikaattori, joiden pohjalta ala kertoo vuosittain toimistaan ilmastonmuutoksen hillinnässä. Luettelo kyselylomakkeeseen tulevista indikaattoreista ohessa.

FA:n vuosittainen seuranta ilmastonmuutoksen raportoinnista

1. Raportointi ilmastonmuutokseen liittyen ja yhtiöiden perustiedot
  - a. Raportoiko yhtiö ilmastonmuutoksen vastaisista toimista ja ilmastonmuutosindikaattoreista?
  - b. Keskustellaanko ilmastonmuutoksesta yhtiön hallituksessa?
  - c. Onko yhtiö mukana sitoumuksissa/yhteistyöhankkeissa?
  - d. Taseen koko?
  - e. Hallinnoitava sijoitusvarallisuus (AuM)?

2. Huomioidaanko ilmastonmuutos
  - a. Yhtiön strategiassa?
  - b. Liiketoiminnassa (luotonanto, rahastot, maksuliikenne, vakuuttaminen)?
  - c. Sijoitustoiminnassa?
  - d. Yhtiön omassa riskienhallinnassa?

3. Tavoitteet
  - a. Onko yhtiö asettanut konkreettisia ilmastotavoitteita?
  - b. Tavoitteita ilmastonmuutoksen riskien vähentämiseksi liiketoiminnassaan?
  - c. Muita kestävän kehityksen tavoitteita?

4. Indikaattorit
  - a. Sijoitustoiminta
Kuinka monta euroa yhtiö on sijoittanut positiivisiin ilmastoratkaisuihin
  - b. Sijoitusrahastot
Raportoiko yhtiö määriteltyjä sijoitustoiminnan indikaattoreita?
Kuinka monilla yhtiön rahastoista on ilmastostrategia?
Kuinka suurta osaa yhtiön hallinnoitavista varoista nämä rahastot vastaavat?
  - b. Luotonanto
Raportoiko yhtiö määriteltyjä luotonannon ilmastoindikaattoreita?
  - c. Maksuliikenne
Yrityksen sähköisten ja paperitiliotteiden osuuksien määrän kehitys vuosittain
Yrityksen vastaanottamien ja lähettämien verkkolaskujen ja paperilaskujen %-osuuksien määrän kehitys vuosittain
  - e. Vahinkovakuuttaminen
Turvallisuusohjeiden hakeminen/lataaminen vakuutusyhtiöiden nettisivuilta (käyntien määrä/vuosi)
Kotitalouden ja yrityksen toiminnan riskikartoitusten määrä (kpl/vuosi)

Yhteenvedo tuloksista tallennetaan <http://kestavakehitys.fi/sitoumus2050> sivustolle vuosittain.

10 FA:N SIOITUSTOIMINAN ILMASTOINDIKAATTORIT

HALLINTO	STRATEGIA	RISKIENHALLINTA	MITTARIT JA TAVOITTEET
<p>1.1. Millä hallinnon tasoilla yrityksessänne keskustellaan ilmastonmuutokseen liittyvistä kysymyksistä?</p> <p>a) hallitus b) toimitusjohtaja c) yksikön johtaja tai muu johtotason henkilö (mainitse asema) d) salkunhoitaja e) sijoitusanalyttikko f) vastuullisesta sijoittamisesta erikseen vastaava henkilöstö g) ulkopuoliset palveluntarjoajat ja salkunhoitajat h) sijoittajasuhteet i) muu, mikä?</p>	<p>2.1 Mikäli yrityksessänne on ilmastonmuutoksen riskit huomioiva strategia sijoituksille, millainen se on?</p>	<p>3.1 Mitä seuraavista menetelmistä yrityksenne käyttää tunnistamaan ja/tai vähentämään ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä?</p> <p>a) sijoitusten kohdistaminen vähäpäästöisiin tai muuten kestäviin kohteisiin b) vähennetyt sijoitukset korkeapäästöisiin tai fossiilisia polttoaineita käyttäviin kohteisiin (poissulkeva strategia) c) ilmastodatan ja/tai palveluntarjoajien hyödyntäminen sijoituspäätöksissä d) skenaariotestaus e) muu, mikä?</p>	<p>4.1 Millä keinoin yrityksenne mittaa altistumistaan olennaisille ilmatoriskeille?</p>
<p>1.2. Miten yrityksen hallinnossa käsitellään ilmastonmuutokseen liittyviä kysymyksiä?</p>	<p>2.2 Vaikuttaminen – valitse yritystänne kuvaavat kohdat:</p> <p>a) pyrkii edistämään positiivisia ilmastovaikutuksia sijoituskohteina olevilta yrityksiltä b) pyrkii vaikuttamaan poliittisiin päättäjiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi</p>	<p>3.2 Miten yrityksenne viestii ilmatoriskeistä?</p>	<p>4.2. Kuvaile yrityksenne ilmastotavoitteita (Esim. ilmatoriskien vähentämistavoite)</p>

HALLINTO	STRATEGIA	RISKIENHALLINTA	MITTARIT JA TAVOITTEET
<p>1.3. Raportoiko yrityksenne toimintansa ilmastoon liittyvistä riskeistä? Kenelle?</p>	<p>2.3 Kuvaile yrityksenne vaikuttamisperiaatteet suhteessa sijoituskohteena oleviin yrityksiin?</p> <p>* Aktiivinen vaikuttaminen = laaja tulkinta, esim. äänestyskäyttäytyminen tai aktiivinen vuorovaikutus sijoituskohteena olevan yrityksen kanssa.</p>		<p>4.3 Indikaattorit: sijoitukset ilmastonmuutoksen ratkaisuihin*:</p> <p>osuus (%) sijoitetuista varoista tai euromääräisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> - suorat/epäsuorat (esim. rahastot) - listatut / listaamattomat - vihreät joukkolainat (green bonds) - kiinteistösijoitukset: <ul style="list-style-type: none"> • sertifioidut • EU:n energialuokat • muu, mikä? - Kuvaile ja anna esimerkit sijoituksista ilmastonmuutoksen ratkaisuihin sekä niiden roolista koko sijoitusstrategiaan ja kaikkiin sijoituksiin nähden. <p>* Yritys itse kuvailee ja määrittelee ilmastonmuutoksen ratkaisut.</p>
	<p>2.4 Mitä seuraavista käytetään yrityksessänne?</p> <p>a) kannustetaan yrityksen omia ja/tai ulkopuolisia salkunhoitajia huomioimaan ilmatoriskit</p> <p>b) kirjataan ilmatoriskien seuranta ja raportointi salkunhoitosopimuksiin</p> <p>c) muu, mikä?</p>		<p>4.4 Indikaattorit: Hiili-intensiteetti*</p> <p>Hiili-intensiteetti suositellaan raportoitavan siitä osasta sijoitusportfoliota, jossa päästöt ovat olennaisia ja josta tällaiset tiedot ovat kohtuullisesti saatavilla joko suoraan tai arviona.</p> <ul style="list-style-type: none"> - hiilidioksidi/kasvihuonekaasupäästöt** per sijoitukset ja/tai liikevaihto per miljoona EUR/USD - hiilidioksidi/GHG-päästöt kiinteistöomistuksista per m2 - osuus (%) yrityksistä/sijoituksista, jotka raportoivat kasvihuonekaasupäästönsä <p>* Keskeisimmät kasvihuonekaasut: esim. hiilidioksidi, metaani, dityppioksidi</p> <p>** Suorat ja epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 1 ja scope 2)</p>

HALLINTO	STRATEGIA	RISKIENHALLINTA	MITTARIT JA TAVOITTEET
	<p>2.5 Mihin seuraavista yhteistyöhankkeista tai sitoumuksista yrityksenne osallistuu?</p> <p>☐ CDP</p> <p>☐ PRI (YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet)</p> <p>☐ IIGCC (Institutional Investors Group on Climate Change)</p> <p>☐ CLC (Climate leadership Coalition)</p> <p>Climate action 100+)</p> <p>☐ UNEPFI (YK:n ympäristöohjelman finanssialan hanke)</p> <p>☐ Montreal Pledge -sitoumus</p> <p>☐ PDC (Portfolio Decarbonisation Coalition)</p> <p>☐ ClimateWise</p> <p>☐ muu, mikä?</p>		<p>4.5. Aktiivinen ilmastonmuutokseen liittyvä vaikuttaminen: yritysten/varojen määrän osuus (%) sijoituksista, joihin on vaikutettu.</p>

11 FA:N LUOTONANNON ILMASTOINDIKAATTORIT

HALLINTO	STRATEGIA	RISKIENHALLINTA	MITTARIT JA TAVOITTEET
<p>1.1. Millä hallinnon tasoilla yrityksessänne keskustellaan ilmastomuutokseen liittyvistä kysymyksistä?</p> <p>a) hallitus b) toimitusjohtaja c) yksikön johtaja tai muu johtotason henkilö (mainitse asema) d) liiketoiminnan johto e) luottokelpoisuustutkija f) ESG-asiantuntijat g) ulkopuoliset palveluntarjoajat ja salkunhoitajat h) sijoittajasuhteet i) muu, mikä?</p>	<p>2.1 Jos yrityksessänne on luotusriskit huomioiva luotonannon strategia, millainen se on?</p>	<p>3.1. Jos yrityksellänne on sisäisiä prosesseja tunnistaakseen ja/tai hallitakseen ilmastoriskejä luotonannossa, millaisia nämä ovat?</p>	<p>4.1 Millä keinoin yrityksenne mittaa altistumistaan olennaisille ilmastoriskeille?</p>
	<p>2.2 Vaikuttaminen – valitse yritystänne kuvaavat kohdat:</p> <p>a) Yritys keskustelee ilmastovaikutuksista ja riskeistä sekä niiden vähentämisestä osana luotonanto- ja yhteistyöprosessia, jos ne liittyvät olennaisesti luotonsaajan liiketoimintaan.</p> <p>b) Yritys tuottaa informaatiota markkinaosapuolille ja pyrkii lisäämään tietoisuutta ilmastomuutoksesta.</p> <p>c) Yritys pyrkii vaikuttamaan poliittisiin päättäjiin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi</p> <p>Kuvaile yrityksenne aktiivista vaikuttamistoimintaa. * Aktiivinen vaikuttaminen: Laaja tulkinta, tarkoittaa aktiivista vuorovaikutusta ilmastomuutoksesta edellä mainittujen sidosryhmien edustajien kanssa.</p>	<p>3.2 Mitä seuraavista menetelmistä yrityksenne käyttää tunnistamaan ja/tai vähentämään ilmastoriskejä?</p> <p>a) Lainojen tarjoaminen kohdennetusti vähäpäästöisiin kohteisiin ja ilmastoratkaisuihin b) Ilmaston kannalta riskipitoisten kohteiden tunnistaminen ja rajoittaminen c) Ilmastodatan ja/tai palveluntarjoajien hyödyntäminen luotonantopäätöksissä d) skenaariotestaus e) muu, mikä?</p>	<p>4.2. Kuvaile yrityksenne ilmastotavoitteita (Esim. ilmastoriskien vähentämistavoite)</p>

HALLINTO	STRATEGIA	RISKIENHALLINTA	MITTARIT JA TAVOITTEET
	<p>2.3 Mihin seuraavista yhteistyöhankkeista tai sitoumuksista yrityksenne osallistuu?</p> <p>☐ CDP (Carbon Disclosure Project)</p> <p>☐ Climate Leadership Coalition (CLC)</p> <p>☐ PRI (YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet)</p> <p>☐ IIGCC (Institutional Investors Group on Climate Change)</p> <p>☐ ICGN (International Corporate Governance Network)</p> <p>☐ UNEPFI (YK:n ympäristöohjelman finanssialan hanke)</p> <p>☐ ClimateWise</p> <p>☐ muu, mikä?</p>	<p>3.3 Miten yrityksenne viestii olennaisista ilmatoriskeistä (jotka ovat oleellisia lainaportfolion kannalta)?</p>	

12 FA:N MAKSULIIKENTEEN ILMASTOINDIKAATTORIT

1. Pankin sähköisten ja paperitiliotteiden % osuuskien määrän kehitys vuosittain.
2. Finanssialan yrityksen postitse lähettämät asiakaskirjeet ja tiliotteet.

Hiilijalanjäljen laskennassa voidaan käyttää Postin laskelmaa, jossa yhden kirjeen jakelu tuottaa hiilidioksidipäästöjä keskimäärin 20 grammaa.

3. Finanssialan toimijan omien vastaanotettujen ja lähetettyjen verkkolaskujen ja paperilaskujen % -osuuksien määrän kehitys vuosittain.

Hiilijalanjälki gCO_{2e} laskua kohden:

- Lähetetty / vastaanotettu verkkolasku 150 gCO_{2e}
- Lähetetty / vastaanotettu paperilasku 450 gCO_{2e}

Maksuliikenteen digitalisaation etenemistä seuraamme muutosta myös Suomen Pankin kokoamien vuotuisten maksuliikennetilastojen pohjalta.

13 FA:N VAHINKOVAKUUTTAMISEN ILMASTOINDIKAATTORIT

1. Vakuutusasiakkaiden tekemä vahingontorjunta
Vakuutusyhtiö tarjoaa kotitalousasiakkaalleen vakuutussopimuksessa olevien ohjeiden lisäksi ohjeita ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja ilmastonmuutosta hillitsevistä toimista seuraavissa asioissa.
  - Palovahinkojen torjunta
  - Vuotovahinkojen torjunta
  - Myrskyvahinkojen torjunta
  - Tulvovahinkojen torjunta
  - Muu, mikä
2. Vakuutusyhtiön yritysasiakkaiden kanssa tekemien yrityksen toiminnan riskikartoitusten määrä
3. Mielipidemittaus kuluttajille, FA:n vakuutustutkimus kahden vuoden välein. Tehdyn vahingontorjuntatyön vaikutavuuden seuranta.
  - Oletteko vastaanottaneet vakuutusyhtiöltänne kotivakuutukseen liittyviä turvallisuusohjeita?
  - Oletteko toimineet turvallisuusohjeiden mukaan?

14 ILMASTONMUUTOKSEN AD HOC -TYÖRYHMÄ JA TYÖHÖN OSALLISTUNEET

Susanna Miekk-oja
Danske Bank

Jukka Vähäpesola
Elo

Alexander Campiglia Hedvall
Handelsbanken

Tiina Landau
Ilmarinen

Elina Kuusela
LähiTapiola

Aila Aho
Nordea

Johanna Tynkkynen
Sampo

Teemu Seikkula
Sampo

Jukka Honkaniemi
SEB

Hanna Kaskela
Varma

Nina Bergring
Veritas

Anna-Stina Wiklund
Ålandsbanken

Esko Kivisaari
Finanssiala ry

Elina Kamppi
Finanssiala ry

Petri Mero
Finanssiala ry

Kristiina Siikala
Finanssiala ry

Jari Virta
Finanssiala ry

Ilmastonmuutoksen ad hoc -työryhmä

Miekk-oja Susanna, johtaja, varallisuudenhoito, Danske Bank (työryhmän puheenjohtaja)
 Aho Aila, johtaja, Sustainable finance, Nordea
 Bergring Niina, sijoitusjohtaja, Veritas
 Campiglia Hedvall Alexander, vastuullisuusanalyttikko, Handelsbanken
 Honkaniemi Jukka, kestävän kehityksen johtaja, suuriasiakkaat-liiketoiminta-alue, SEB
 Kamppi Elina, asiantuntija, EU-edunvalvonta, vastuullisuus, Finanssiala ry (työryhmän sihteeri)
 Kaskela Hanna, vastuullisen sijoittamisen johtaja, Varma
 Kivisaari Esko, varatoimitusjohtaja, Finanssiala ry
 Kuusela Elina, yritysvastuupäällikkö, LähiTapiola
 Landau Tiina, vastuullisen sijoittamisen senior-analyttikko, Ilmarinen
 Mero Petri, johtava asiantuntija, Finanssiala ry
 Seikkula Teemu, Head of Group Control, Sampo
 Siikala Kristiina, kehityspäällikkö, viestintä ja vastuullisuus, Finanssiala ry (työryhmän sihteeri)
 Tynkkynen Johanna Tynkkynen, yritysvastuupäällikkö, Sampo
 Wiklund Anna-Stina, vastuullisuuskoordinaattori, Ålandsbanken
 Virta Jari, johtava asiantuntija, omaisuudenhoito ja sijoitusrahastot, Finanssiala ry
 Vähäpesola Jukka, osakesijoitusjohtaja, Elo

Työhön ovat lisäksi osallistuneet vahinkovakuuttamisen osalta edustajia Sampo-ryhmästä, IF Vahinkovakuutuksesta, LähiTapiolasta, Fenniasta ja Folksamista sekä sijoittamisen osalta edustajia rahasto- ja omaisuudenhoitojohtokunnasta.

Julkaisun ovat kirjoittaneet Finanssiala ry:n

johtava asiantuntija Pirjo Ilola
 asiantuntija Elina Kamppi
 johtava asiantuntija Petri Mero
 johtava asiantuntija Elina Salminen
 kehityspäällikkö Kristiina Siikala

Toimittanut kehityspäällikkö Kristiina Siikala, Finanssiala ry
 Taitto ja grafiikka tietoasiantuntija Satu Urpilainen ja analyttikko Kimmo Koivisto, Finanssiala ry

Lähdeluettelo ja linkit

EU-komissio: Action plan sustainable growth factsheet

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180308-action-plan-sustainable-growth-factsheet_en.pdf

Finanssiala ry: Ympäristöystävällinen verkkolasku

https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2011/02/Ymparistoystavallinen_verkkolasku.pdf

VTT: Tulipalojen ympäristövaikutukset, 2004

<https://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2004/T2266.pdf>

Motiva: Energiakulutuksen hiilidioksidipäästöjen laskentaohje

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiankaytto_suomessa/co2-laskentaohje_energiankulutuksen_hiilidioksidipaastojen_laskentaan/co2-paastokertoimet

Ruotsin vakuutusliitto: CO2 emissions

<https://www.svenskforsakring.se/globalassets/rapporter/nordisk-klimatkonferens-i-kopenhamn-2009/co2eng.pdf>

Valtioneuvoston ylläpitämä Kestävä kehitys -sivusto

Sitoumukset: <http://kestavakehitys.fi/sitoumus2050/sitoumukset>

Jäsenet 2016-1019: <http://kestavakehitys.fi/kokoonpano/toimikunnan-jasenet>

Finanssiala ry: Sitoumukset

<https://www.finanssiala.fi/aiheet/kestavan-kehityksen-sitoumukset/#/>

FINANSSIALA

FINANSSIALA RY
Itämerenkatu 11–13, 00180 Helsinki
etunimi.sukunimi@finanssiala.fi
www.finanssiala.fi